

OLGUN AKBULUT

**AZINLIK HAKLARININ
TARİHSEL GELİŞİMİ**

onikilevha
1100 11 1000001 0110 01 0001 01 01 01 01

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	VII
BAŞLARKEN.....	1

Birinci Bölüm

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI ÖNCESİ DÖNEM

I. Yabancıları ve Dini Olmayan Azınlıkları Koruyan Belgeler.....	3
II. Katolik ve Protestan Devletlerdeki Azınlıkları Koruyucu Belgeler.....	6
III. Osmanlı Devleti'nin Taraf Olduğu ve Azınlıkları Koruyucu Hükümler İçeren Belgeler.....	13
IV. Değerlendirme.....	18

İkinci Bölüm

MİLLETLER CEMİYETİ DÖNEMİ

I. Genel Olarak.....	21
II. Milletler Cemiyeti Ana Sözleşmesi ve Azınlık Hakları..	24
III. Milletler Cemiyeti Döneminin Azınlıklara Dair Belgeleri.....	29

1. Paris Barış Konferansı Sonrası İmzalanan Azınlık Antlaşmaları	29
2. Azınlıklara Dair Hükümler İçeren Barış Antlaşmaları	30
3. Galip Devletlerle İmzalanan Antlaşmalar Dışındaki Milletler Cemiyeti Dönemi Azınlık Belgeleri	32
IV. Milletler Cemiyeti Döneminin Azınlıklara Dair Belgelerinde Ana Model: Polonya Azınlıklar Antlaşması	39
V. Diğer Antlaşmalardaki Model Antlaşmaya Ek Düzenlemeler	44
1. Özerklik.....	44
2. Müslümanların Konumu.....	47
3. Sèvres-Osmanlı	48
VI. Milletler Cemiyeti Azınlık Belgelerinin Koruma Sistemi: Cemiyet Garantisi.....	50
1. Genel Olarak	50
2. Başvuru Sistemi.....	52
3. Uluslararası Daimi Adalet Divanı Kararlarında Azınlık Hakları	57
A. Azınlık Okulları.....	58
(1) Yukarı Silezya'daki Alman Azınlık Okulları Davası	58
(2) Arnavut Azınlık Okulları Davası.....	61
B. Azınlıkların Mülkiyet Hakkı.....	64
(1) Polonya'daki Alman Nüfusu Kararı	64
(2) Chorzów Fabrika Davası.....	67
C. Azınlıkların Yaşadıkları Ülkelerin Vatandaşlığını Kazanmaları	70
D. Nüfus Değişimi.....	73
(1) Yunanistan ve Bulgaristan Toplulukları Kararı	74

(2) Yunanistan-Türkiye Nüfus Değişimi Kararı 76	
E. Memel Bölgesi'nin Statüsünün Yorumlanması Davası.....	78
VII. Milletler Cemiyeti Azınlıkları Koruma Sisteminin Değerlendirilmesi	81

Üçüncü Bölüm

İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI SONRASI ARA DÖNEM

I. İkinci Dünya Savaşı Sonrasında Yapılan Antlaşmalarda Azınlıklara Dair Düzenlemeler	89
1. Ayrımcılık Yasağı.....	89
2. Özerklik.....	94
II. Milletler Cemiyeti Dönemi Azınlık Antlaşmalarının Milletler Cemiyeti Sonrası Hukuki Durumu.....	97

Dördüncü Bölüm

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER BÜNYESİNDE YÜRÜTÜLEN ÇALIŞMALAR

I. Genel Olarak	107
II. Evrensel Bildiri'ye Doğru	109
III. Kültürel Soykırımın Soykırım Sözleşmesi'nde Düzenlenmesine Dair Tartışmalar	118
IV. Evrensel Bildiri Sonrası (1948-1966)	121
1. 1948-1951 Arasında Yürütülen Çalışmalar.....	121
2. 1951-1966 Arasında Yürütülen Çalışmalar	124
V. Azınlık Haklarının Uluslararası Belgelerde Yer Alışı...	129
VI. Yerli Halklara Dair Yürütülen Çalışmalar	138

1. Yerli Halklar Bildirisine Giden Süreç.....	138
2. Yerli Halklar Bildirisi	151
VII. Kendi Kaderini Tayin Hakkı.....	154
1. Birleşmiş Milletler Şartı ve Kendi Kaderini Tayin.	154
2. Sömürge Ülke ve Halklara Bağımsızlık Bildirisi.....	157
3. Doğal Kaynaklar Üzerinde Sürekli Egemenlik Kararı	159
4. İkiz Sözleşmeler’de Kendi Kaderini Tayin “Hakkı”	160
5. Dostane İlişkiler Bildirisi	164

Beşinci Bölüm

AVRUPA KONSEYİ BÜNYESİNDE YÜRÜTÜLEN ÇALIŞMALAR

I. Avrupa Konseyi-Genel Olarak.....	169
II. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Hazırlık Çalışmaları ve Azınlık Hakları	170
III. Azınlıklar Alt-Komitesi	175
IV. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ne Azınlık Hakları Protokolü Eklenmesine Yönelik Çalışmalar	176
1. Birinci Dönem Çalışmaları (1959-1963)	176
2. İkinci Dönem Çalışmaları (1990-1996)	179
V. Azınlıklar Konusuna Özgülenmiş Sözleşmeler	185
1. Bölgesel veya Azınlık Dilleri Şartı.....	185
A. Şart’ın Azınlıklar Alanına Katkısı	185
B. Şart’ın Denetim Sistemi.....	191
2. Çerçeve Sözleşme.....	193
A. Sözleşme’nin Azınlıklar Alanına Katkısı	194
B. Sözleşme’nin Denetim Sistemi.....	198

Altıncı Bölüm
AVRUPA GÜVENLİK VE
İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI'NIN
AZINLIK HAKLARINA
KATKISI

I. Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı - Genel Olarak .	203
II. Paris, Kopenhag ve Moskova İnsani Boyut Toplantıları	206
III. Yeni Bir Avrupa için Paris Şartı.....	214
IV. Azınlıklar Yüksek Komiserliği.....	218
V. AGİT Azınlık Hakları Tavsiyeleri.....	225
1. Eğitim Haklarına İlişkin Lahey Tavsiyeleri.....	225
2. Dilsel Haklara İlişkin Oslo Tavsiyeleri	228
3. Kamusal Yaşama Etkin Katılım Üzerine Lund Tavsiyeleri	231
4. Radyo-Televizyon Yayınlarında Azınlık Dillerinin Kullanılmasına Dair Rehber İlkeler.....	235
5. Çok Etnili Toplumlarda Polislik Tavsiyeleri.....	237
6. Devletler Arası İlişkilerde Ulusal Azınlıklar Üzerine Bolzano Tavsiyeleri	239
7. Çoklu Toplumların Entegrasyonu Üzerine Ljubljana Rehber İlkeleri	243
8. Ulusal Azınlıkların Adalete Erişimi Üzerine Graz Tavsiyeleri	245
9. Dijital Çağda Ulusal Azınlıklar ve Medya Üzerine Tallinn Rehber İlkeleri.....	247
SONUÇ	251
KAYNAKÇA	257